GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 140. *Joi 9 (21) Augustŭ* **1884.**

Braşovŭ în 8 (20) Augustŭ.

Conlocuitorii noştri Saşĭ serbéză, precum scimŭ, în sĕptĕmâna acésta aniversarea fundărei colonielorŭ lorŭ în Transilvania, înainte cu şépte sute de anĭ. S'au făcutŭ pregătirile cele mai frumóse. S'au întrunitŭ în Sibiiu tóte reuniunile săsescĭ ardelene: reuniunile „Gustav Adolf,“ reuniunea lorŭ scienţifică, cea economică, reuniunea aşa numită a Carpaţilorŭ ş. a. Punctulŭ de culminare alŭ serbărei va fi conductulŭ festivŭ istoricŭ, care va represintá venirea Saşilorŭ în Ardélŭ.

La aceste serbărĭ Saşii nu au uitatŭ se învite şi pe conaţionalii lorŭ din Germania şi gazetele germane au salutatŭ cu entusiasmŭ acéstă învitare din partea „fidelilorŭ lorŭ conaţionalĭ din Transilvania,“ dicêndŭ, că „patrioţii germani“ nu potŭ privi nemişcaţĭ şi indiferenţĭ când o ginte germană serbéză o asemenea sĕrbătóre de onóre, „care e totodată şi sĕrbătórea Germaniei.“

Totŭ cu acésta ocasiune foile din Germania n'au pututŭ sĕ nu amintéscă câte ceva despre starea asuprită, în care se află adĭ gintea săséscă dela marginea rĕsăriténă a monarchiei austro-ungare. Astfelŭ dice „Die Post“ din Berlinŭ într'unŭ articulŭ întitulatŭ: „o aniversare germână în Ardélŭ“ într'unŭ rĕsumatŭ istoricŭ privitorŭ la desvoltarea Saşilorŭ din Ardélŭ: „Revoluţiunea „dela 1848 a sguduitŭ pentru întaia óră basele „constituţiunei lorŭ (a Saşilorŭ) şi de când din „acésta revoluţiune s'a náscutŭ éráşĭ vechia dom„niă a nobilimei maghiare, Saşii stau isolaţĭ în „lupta de esterminare, care este indreptată în „contra drepturilorŭ lorŭ garantate precum şi în „contra naţionalităţilorŭ. Parlamentarismulŭ, în„temeiatŭ pe unŭ sistemŭ nedreptŭ electoralŭ, „care se practică într'unŭ modŭ brutalŭ, îi asu„presce cu forţa.“

Acestŭ limbagiu alŭ foilorŭ din Germania plinŭ de simpatiă pentru fraţii asupriţĭ dela pólele Carpaţilorŭ, a deşteptatŭ din nou mânia celorŭ dela Peşta. Ei se ciudescŭ acum grozavŭ, că nu vĕdŭ în totŭ arangiamentulŭ serbărei Saşilorŭ nimicŭ unguresců. „Nu scimŭ — întrébă „Pester Lloyd“ cu ironiă — décă la Sibiiu sĕ „serbéză legătura Saşilorŭ cu statulŭ unguresců, „orĭ legătura lorŭ cu naţiunea germană?“ Aceiaşĭ fóie nu se sfiesce de a afirmá că ea „în adevĕrŭ“ nu este de ajunsŭ informată asupra tendinţei festivităţilorŭ dela Sibiiu.

Nu le vine la socotélă celorŭ din Peşta nicĭ aceea, că la serbările din Sibiiu vorŭ luá parte şi multe capacităţĭ din Germania, nu numai scientifice ci şi „politice.“ „Pester Loyd“ pretinde adecă, că óspeţii din Germania vorŭ duce cu sine la Sibiiu şi o porţiune bună de tendinţe politice şi ar voi astfeliu se presente întréga serbare a Saşilorŭ ca unŭ evenementŭ anti-unguresců şi anti-patrioticŭ.

Saşii sunt Germanĭ şi se ţinŭ de naţionalitatea germană, cu tóte astea serbarea lorŭ nu póte fi o serbare germană, ci este admisă numai ca festivitate ungurésca. Aşa raţionéză cei dela „P. Lloyd.“ Pentru ei este unŭ pĕcatŭ comisŭ în contra patriotismului, décă gintea germană din Ardélŭ simpatiséză cu Germanii din marele imperiu.

„Noi cunóscemŭ numai o singură iubire de patriă, dice „P.-Lloyd“ şi acésta trebue sĕ se afirme în propria ţérâ, neconturbată şi neînfluinţată prin rudirĭ naţionale.“

Amŭ fi curioşĭ sĕ scimŭ décă simpatiele, ce le-au arătatŭ Maghiarii în modŭ atâtŭ de demonstrativŭ pentru Turci, în anii rĕsboiului ruso-româno-turcescŭ, au alteratŭ iubirea lorŭ de patriă. Noi nu credemŭ, precum nu putemŭ crede, că Saşii avêndŭ contactŭ spiritualŭ cu conaţionalii lorŭ din Germania, n'ar fi capabilĭ de sentimente adevĕrate şi neturburate patriotice.

Tótă neînţelegerea în privinţa acésta isvoresce, credemŭ, numai de acolo, că Maghiarii şoviniştĭ nu vorŭ sĕ admită între marginile acestui statŭ o desvoltare, care se n'aibă timbrulŭ specificŭ unguresců; nu vorŭ sĕ recunóscă, că póte fi cineva bunŭ patriotŭ şi atuncĭ când îşĭ iubesce naţionalitatea. Egoismulŭ unguresců reclamă tóte numai pentru sine.

Noţiunea patriotismului cuprinde în sine şi o dosă însemnată de abnegare. Se póte óre aflá câtŭ de puţină abnegare în procederea şi judecata şoviniştilorŭ ungurĭ, pentru carĭ totŭ ce nu e văpsitŭ cu culorile maghiare este negru?

Nu ne sĕmţimŭ chiămaţĭ a rĕspunde la acusările, ce le îndréptă pressa maghiară în contra Saşilorŭ. Amŭ voitŭ numai se constatămŭ, că nicĭ o festivitate istorică şi cu totulŭ inofensivă ca cea săséscă din Sibiiu n'a pututŭ sĕ se facă, fără ca intoleranţa maghiară sĕ se dé din nou pe faţă.

CRONICA ĐILEI.

Điua nascerei M. Sale monarchului nostru Franciscŭ Iosifŭ s'a serbatŭ în tóte patru bisericile române de aci printr'unŭ serviciu divinŭ, înălţându-se rugăciunĭ pentru îndelungata viaţă a Maiestăţii Sale şi cântându-se imnulŭ împĕrătescŭ. Poporulŭ a asistatŭ în numĕrŭ fórte mare.

*

La băile Vălcele (Elöpatak) şi Tuşnadŭ s'a sĕrbatŭ diua nascerei Măiestăţii Sale, în preséră, prin iluminaţiă, musică şi focŭ de artificii.

*

M. S. Imperatulŭ şi regele va plecá în 28 Augustŭ st. n. la 7 óre séra cu trenulŭ separatŭ de curte şi însoţitŭ de o suită numerósă spre Aradŭ, unde va ajunge la 5 óre dimineţa. La trenŭ nu i se va face o primire sĕrbătorescă. La 7 óre monarchulŭ se va duce călare pe câmpulŭ de manevră. Audienţă va primí numai în diua de odihnă, 31 Augustŭ. In 1, 2 şi 8 Septemvre se vorŭ continuá manevrele, şi deşí acestea se vorŭ estinde pănă la Lipova, impĕratulŭ de astă dată totŭ nu va cercetá Timişóra. Dela Aradŭ va trece în 3 Septemvre séra directŭ prin Pesta, Marchegg, Gänsendorf, la Angern, unde va ajunge trenulŭ la 6 óre diminéţa. Dela trenŭ se va duce călare la manevrele de cavaleriă. Cuartierulŭ generalŭ alŭ statului majorŭ sub conducerea archiducelui Albrecht şi a arbitrilorŭ, între carĭ va fi şi principele de corónă Rudolf, va fi în Dürnkrat. Oficerij străinĭ, carĭ vorŭ luá parte la manevre, între carĭ va fi şi regele Sĕrbiei Milan, vorŭ pleca cu trenŭ separatŭ din Viena la manevre şi după amedĭ se vorŭ întorce.

*

M. Sa împĕratulŭ şi regele a numitŭ, între alţii, în gradulŭ de sublocotenentŭ în infanteriă: pe Victorŭ Moga, din Academia militară, la alŭ 62 reg.; în gradulŭ de cadetŭ în infanteriă, pe absolvenţii scólelorŭ de cadeţĭ Alexie Maliţa la alŭ 64 reg., Ionŭ Popoviciu la alŭ 31 reg.; în artileriă: Iónŭ Măcelaru la alŭ 8 reg.

*

Tratările dintre direcţiunile căilorŭ ferate române şi austro-ungare pentru egalarea unorŭ tarife nouĕ la căile austro-ungare şi române s'au întreruptŭ. Causa arŭ fi, că căile ferate române ar fi retrasŭ concesiunile, ce făcuseră celorŭ austro-ungare. Esportorii germanĭ vorŭ fi siliţĭ sĕ întroducă în România ferulŭ pela Galaţĭ şi Brăila.

*

Partea ântâiu din opulŭ »Austro-Ungaria în cuvinte şi tablourĭ« va apare la 1 Sept. 1885 şi se va tratá în ea »Austria de josŭ.« In a doua parte, A. S. prinţulŭ de corónă Rudolfŭ va tratá „Regiunile Dunărene.“

*

In Sinaia se facŭ mari pregătiri pentru primirea AA. LL. prinţului şi prinţesei nóstre de corónă. Castelulŭ se iluminéză cu electricitate şi se face şi unŭ apăductŭ. M. Sa regele Carolŭ inspecteză din timpŭ în timpŭ mersulŭ lucrărilorŭ.

*

M. S. Regele Carolŭ a inspectatŭ, spune »Rĕsboiulŭ,« în diua de 4 Augustŭ la orele 10 şi jumĕtate, batalionulŭ 2 de vênĕtorĭ, ce face gardă de onóre la Sinaia. Trupa presintă celŭ mai frumosŭ aspectŭ şi după revistă, a esecutatŭ mănuirea armelorŭ, focurile şi inovaţia focurilorŭ în eşichier a colónelorŭ de companiă. Apoi s'au esecutatŭ mişcările scólei de batalionŭ, terminându-se cu tiraliorĭ scoşĭ din compania din capŭ a colónei, cu care s'a simulatŭ o luptă în pădurea Furnica. Interesulŭ pusŭ de M. S. Regele în cele mai micĭ detaliurĭ, unitŭ cu sentimentulŭ datoritŭ şi inteligenta conducere a ostaşilorŭ, făcură ca esercitiulŭ de luptă sĕ dea aspectulŭ unei adevĕrate închipuirĭ de rĕsboiu. Se trecu apoi defilarea în colónă plină şi cu pasŭ gimnasticŭ, şi M. Sa binevoì a 'şĭ exprimá înalta-i satisfacţiune. In urmă a trecutŭ prin barăci, care erau cu destulŭ gustŭ ornate cu muşchiu de piatră şi coróne de florĭ de câmpŭ. La órele 12 şi unŭ sfertŭ, M. Sa s'a retrasŭ la castelulŭ Pelesŭ.

*

Unŭ omŭ prăjitŭ de viu, ca o scrumbiă, în flacările a patru stânjenĭ de lemne, este unŭ spectacolŭ pré atrăgĕtorŭ, dice acelaşŭ diarŭ; de aceea şi lumea alergá nebună aserà în curtea palatului Bibescu, ca sĕ asiste la acéstă grozăviă. Cei mai mulţĭ însĕ n'avură parte sĕ vedă nimicŭ de óre ce spectacolulŭ se terminase... mai nainte d'a se fi începutŭ. Spunŭ unii c'au vĕdutŭ pe nemţulŭ îmbrăcatŭ într'unŭ aparatŭ plinŭ de apă, umblândŭ vr'o cincĭ minute pe lângă flacărĭ, şi atâta totŭ. Vasta curte a palatului rĕsuná de fluerăturĭ şi huiduelĭ. Se dice că d. Schala, despre care amŭ amintitŭ, a căpĕtatŭ şi ceva pe spinare, dela publicŭ, dar s'a alesŭ cu părăluţe la buzunarŭ, căcĭ erá 1 francŭ intrarea. Unŭ bietŭ coşarŭ desilusionatŭ, făcea următórea reflecţiă: »Vedĭ ai dracului nemţĭ, cum scie să ne ia paralele, pentru că Românii sunt proştĭ!« Simplu, dar adevĕratŭ.

*

Cu privire la furtulŭ de 139,800 mărcĭ dela posta din München, s'a constatatŭ pănă acum, că tâlharii au avutŭ chei făcute pe brósca uşilorŭ, şi că au spartŭ cu puterea casele de banĭ. Casa centrală a rĕmasŭ ne-atinsă. Direcţiunea postelorŭ a pusŭ unŭ premiu de 500 mărcĭ pentru cei ce vorŭ descoperí pe criminalĭ.

*

Hagi Loja, insurgentulŭ bosniacŭ, va fi eliberatŭ din Theresienstadt de adĭ în 35 de dile. De câtă-va vreme a fostŭ bolnavŭ şi din causa purtărei sale excesive nu fu cu putinţă sĕ-lŭ ţină în spitalŭ. Bucatele şi-le gătesce singurŭ şi e dusŭ la scaldă de douĕ orĭ pe sĕptĕmână cu trăsura.

*

Din Copenhaga se scrie, că comuna a datŭ unŭ splenditŭ banchetŭ congresului medicalŭ. Au luatŭ parte mai multŭ de 1200 persóne. Au toastatŭ Finzen preşedintele, pentru regele Christianŭ şi pentru congresŭ, Pasteur pentru Danemarca, Virchov pentru colegii Danezi, Tommasi Crudelli vorbì de simpatiile medicilorŭ italienĭ. Oraşulŭ şi portulŭ a fostŭ împodobitŭ cu bandiere.

*

In Petersburg a sositŭ trimisulŭ Şahului, Miza Aga Chan, omŭ de încredere şi ginere alŭ Şachului. A adusŭ unŭ chipŭ alŭ socru-sĕu împodobitŭ cu briliante şi are o misiune politică, cum se crede, în cestiunea regulării graniţelorŭ persano-ruse şi a relaţiunilorŭ comerciale ale celorŭ douĕ ţĕri.

*

Cu privire la descoperirea complotului din Varşovia spune »Gazeta de Petersburg,“ că s'au arestatŭ 32 persóne: 3 ortodoxi, 21 catolicĭ, 7 evrei. Cercetêndu-li-se locuinţele nu s'au găsitŭ la ei nicĭ dinamită, nicĭ arme, ci numai publicaţiunĭ, proclamaţiunĭ şi scrierĭ revoluţionare.

*

Armatele belgiane vorŭ fi representate la manevrele armatei austriace prin Vauters locotenentŭ de artileriă şi Roel, maiorŭ.

*

»Czas« spune, că persecutarea evreilorŭ a începutŭ érăşĭ. In Dombrova poporulŭ a omorîtŭ 7 evrei. In guvernamentulŭ Pultavei şi Chersonului mase mari de poporŭ se punŭ în mişcare împotriva lorŭ.

*

Referitorŭ la bóla regelui spaniolŭ se scrie »Presei nouĕ libere« din Viena, că elŭ a avutŭ vĕrsărĭ de sânge curêndŭ după suirea sa pe tronŭ, şi că aceste vĕrsărĭ se repetéză acuma aşa de desŭ, încâtŭ trebue sĕ te iai de gândurĭ. Regele a folositŭ isvórele cu puciósă şi sodă dela Betelu din Novarra pentru tămăduirea bólei de plămânĭ şi bronchii. Bóla s'a pronunţatŭ acum din nou.

*

Comuna Freivaldau a petiţionatŭ la dieta silesiană, sĕ decidă, că căsătoria unei învĕţătorese, ca şi în Moravia şi Stiria, sĕ fie împreunată cu abdicerea la oficiulŭ sĕu.

*

Calendarulŭ pentru dece mii de anĭ a lui Rafael Biltz a eşitŭ în a doua ediţiune.

*

Principele Muntenegrului a ordonatŭ zidirea unei cetăţĭ nouĕ Podgoriţa.

ADUNAREA GENERALĂ A „ASOCIAŢIUNEI TRANSILVANIEI.“

(Coresp. part. a Gaz. Trans.)

Orĕştiă, 5 (17) Aug 1884.

Şedinţa I.

Dumineca dimineţa la 9 óre óspeţii s'au întrunitŭ la biserica gr. or., pentru a asistá la serviciulŭ divinŭ. După terminarea sfintei slujbe, d. protopopŭ Ioanŭ Hannea din Sibiiu rostì o cuvêntare, în care esplicà poporului, adunatŭ în mare numĕrŭ la biserică, scopulŭ Asociaţiunei, rugândŭ pe poporenii de faţă a luá parte la desbaterile adunării în numĕrŭ câtŭ se póte mai mare.

După acésta a urmatŭ deschiderea şedinţei, care se făcu totŭ în biserică, şi în lipsa d-lui preşedinte Tim. Cipariu, fù deschisă şi presidată de d. vice-preşedinte Iacobŭ Bologa. Afară de d. vice-preşedinte, mai erau de faţă următorii membri din comitetŭ: d-nii G. Bariţiu secretarŭ I., P. Bărcianu secret. II., E. Brote casierŭ şi membrulŭ Visarionŭ Romanŭ.

In cuvêntarea sa de deschidere d. vice-preşedinte a accentuatŭ între altele, că deşi societăţii nu i-au iertatŭ mijlócele până acuma de a contribuì şi la cultura secsului frumosŭ, sperà însĕ că în viitorŭ Associaţiunea va pute lucrá şi pentru creşcerea femeei române şi acéstă speranţă şi-o întemeiază atâtŭ pe conclusulŭ adusŭ de adunarea din anulŭ trecutŭ pentru zidirea unei şcóle de fetiţe, câtŭ şi pe o altă propunere venită la acéstă şedinţă.

După deschiderea şedinţei d. Dr. A. Tincu a datŭ espresiune prin câte-va cuvinte mulţumirei Românilorŭ din Orĕştiă, pentru onórea, ce li-s'a făcutŭ prin ţinerea adunării în acelŭ oraşŭ apoi d. vice-preşedinte citì o telegramă de felicitare sosită la adresa Asociaţiunei dela d-nii Iacobŭ şi Aurelŭ Mureşanŭ etc. din Braşovŭ şi presentà adunării o scrisóre a d-lui Harşanŭ însoţită de mai multe propunerĭ. (Se transmite comisiunei pentru propunerĭ).

După acestea, trecêndu-se la ordinea dilei, s'a alesŭ o comisiune de patru membri pentru încasarea taxelorŭ dela membrii vechĭ şi noi, compusă din d-nii I. Mihaiu, proprietarŭ, Vasile Popŭ, canonicŭ în Gherla, Dr. I. Mihu advocatŭ, şi E. Brote, casierulŭ Asociaţiunei.

S'au încasatŭ: dela 2 membri fundatorĭ 400 fl., dela 6 membri ordinarĭ pe viaţă 600 fl, dela 34 membrii ord. noi (a 6 fl.) 204 fl. şi dela 14 membri ord. vechĭ (a 5 fl.,) 70 fl., şi dela doi m. ajutătorĭ 6 fl., în totalŭ 1280 fl.

Étă şi lista membrilorŭ fondatorĭ şi a acelorŭ ordinarĭ pe viaţă:

Cu ocasiunea adunării gen. a ‚Ass. Trans.« ţinută în Orăştiă la 17—18 Aug. 1884. s'au înscrisŭ ca membrii fundatorĭ d-nii: Nicolae Fekete-Negruţŭ, redactorŭ în Gherla 200 fl. v. a. Dr. Ioanŭ Mihu advocatŭ în Orăştiă 200 fl. v. a. Ca membrii ordinarĭ pe viaţă cu taxa de 100 florenĭ v. a. d-nii: Avramŭ Mihaiu, medicŭ din Bucurescĭ; Ladărŭ Binţinţianu farmacistŭ din Bêrladŭ în Moldova; Aurelŭ Iosivŭ Ciura farmacistŭ din Bucurescĭ; Gligore Popdanŭ căpitanŭ în retragere; Ioanŭ Mihaiu proprietarŭ în Orăştiă; Silviu Demianŭ proprietarŭ în Balşia.

D. secretarŭ II Dr. D. P. Barcianu citesce raportulŭ generalŭ alŭ comitetului Asociaţiunei despre activitatea sa din anulŭ trecutŭ.

Urméză conformŭ programei, alegerea unei comisiunĭ de 5 membri pentru esaminarea proiectului de budgetŭ pe anulŭ viitorŭ, şi-a altei comisiunĭ de 5 pentru esaminarea propunerilorŭ.

Se numescŭ în comisiunea pentru budgetŭ d-nii: I. Lăzăricĭ, Avramŭ Pĕcurarŭ, Protopopulŭ Iónŭ Papiu, Laurianŭ Bărcianŭ, şi Sava Borha; ér în comisiunea pentru propunerĭ: d-nii Fr. L. Hossu, Bar. Ursu, adv. Nicolau Barbu, Dr. Iónŭ Meţianŭ şi N. F. Negruţŭ.

D. vice-preşedinte anunţă, că a întratŭ la comitetŭ o disertaţiune, care fiindŭ examinată, este admisă pentru a sê ceti în adunare. Autorulŭ disertaţiunei d. Severŭ Axente însĕ declară, că disertaţiunea sa, fiindŭ menită pentru plugarii sătenĭ, carĭ la acéstă şedinţă sunt representaţĭ în numrĕŭ fórte micŭ îşĭ amână citirea disertaţiunei pentru altă adunare, iar la cererea d-lui G. Bariţiu, sĕ învoesce ca ea sĕ fiĕ publicată în revista Asociaţiunei »Transilvania.«

* * *

Sera pe la 8 óre sala cea mare a »Hotelului Naţionalŭ« erá îndesată de unŭ publicŭ curatŭ romànescŭ din tóte clasele societăţii. Toţĭ aşteptau cu nerăbdare începerea concertului. Ilusiunĭ marĭ nu-şĭ făcea nimenĭ asupra celorŭ ce avea sĕ audă, pentru că afară de d. G. Dima, în programă nu sĕ vedea altŭ nume cunoscutŭ. Erá mai multŭ unŭ felŭ de curiositate, care ţinea pe cei de faţă în aşteptare. Şi tocmai pentru acésta, putemŭ dice, că concertulŭ a reuşitŭ mai pe susŭ de orĭ ce speranţă. Eată programa concertului, arangiatŭ cu ocasiunea adunării generale a „Asociaţiunei transilvane“ pentru literatura şi cultura poporului românŭ, în Orăştia la 17 Augustŭ 1884: 1. Sêrmană frunză, cântecŭ românescŭ poporalŭ arangiatŭ pentru corŭ micstŭ de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ damelorŭ din Orăştia. 2. Ouvertura din opera »Alexandro Stradela« de F. v. Flotaw, arangiatŭ pentru piano à 4 mânĭ de C. Diabelli, esecutată de d-na A. Vladŭ şi d-ra Maria Popovicĭ (acésta din urmă în costumŭ naţionalŭ). 3. Douĕ cântărĭ, pentru o voce de basŭ şi acompaniare de piano: a) Medulŭ nopţii de G. Dima, b) Grenadirii (baladă) de R. Schumann, esecutate ambele de d. G. Dima. 4. Rĕmâi sĕnătósă, cântecŭ românescŭ arangiatŭ pentru corŭ micstŭ de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ damelorŭ din Orăştia. 5. Doue cântărĭ, pentru o voce de basŭ, cu acompaniare de piano: a) Cântecŭ de jertfă, de L. v. Beethoven, b) Ciobanulŭ de G. Dima, esecutate de Isaia Popa. 6. Potpouri românescŭ pentru flaută şi piano esec. de A Ungurŭ. 7. Cântulŭ ciocârliei, arangiatŭ pentru corŭ micstŭ de F. Mendelsohn, esecutatŭ de corulŭ damelorŭ.

Abstrăgêndŭ dela d. G. Dima, despre care e de prisosŭ sĕ o spunemŭ, că a cântatŭ frumosŭ cele doue cântece de sub punctŭ 3 — putemŭ dice, că mai toţĭ debutanţii şi-au împlinitŭ rololŭ cu succesŭ; ouvertura din opera »Alexandro Stradela“ a fostŭ esecutată cu multă precisiune de d-na A. Vladŭ şi d-ra M. Popovicĭ; d. Augustinŭ Ungurŭ a fostŭ aplaudatŭ de repeţite orĭ pentru frumósele cântece românescĭ, esecutate pe flaută. Corulŭ formatŭ din tinere dame, şi acompaniatŭ de câteva vocĭ bărbătescĭ, sub conducerea bravului învĕţătorŭ I. Branga din Orăştia, a seceratŭ asemenea numĕróse aplause cu fie-care cântecŭ, dar mai alesŭ cu celŭ din urmă, care a trebuitŭ sĕ-lŭ esecute de douĕ orĭ.

Nu mai puţinŭ efectŭ a produsŭ şi tênĕrulŭ Isaia Popa, teologu absolutŭ din Sibiiu, cu cele douĕ cântece de sub p. 5, dintre care celŭ din urmă »Ciobanulŭ« a fostŭ repeţitŭ. Vocea puternică şi mlădiósă a tênĕrului teologŭ a surprinsŭ şi încântatŭ pe toţĭ cei de faţă.

Afară de succesulŭ moralŭ, care este necontestabilŭ, concertulŭ a mai produsŭ pentru asociaţiune şi unŭ venitŭ materialŭ cam de 300 florinĭ. **X.**

* * *

Discursulŭ de deschidere rostitŭ de d. v.-preşedinte I. Bologa.

Ilustrată adunare!

Onoraţiiorŭ domnĭ şi stimaţilorŭ fraţĭ Românĭ!

Precum amŭ fostŭ şi în anulŭ trecutŭ — cu ocasiunea adunărei nóstre din Braşovŭ — aşa mĕ aflu de o parte şi acum destulŭ de tristŭ şi supĕratŭ, pentru ca precum făcuiŭ atuncĭ celorŭ presenţĭ, aşa sciu că vĕ facŭ acum şi D-vóstră o mare neplăcere, trebuindŭ mai nainte de tóte sĕ Vĕ aducŭ cu nespusă părere de rĕu la cunoscinţă, că celebrulŭ literatŭ rom. multŭ meritatulŭ şi pre eruditulŭ preşedinte alŭ »Asociaţ. Trans.« pentru lit. rom. şi cultură pop. rom. statutariulŭ şi pre înţeleptulŭ conducătorŭ alŭ adunărilorŭ ei generale D-lŭ Temoteu Cipariu va lipsi şi asta dată din mijloculŭ nostru, pentru că după scrisórea din 7 Augustŭ 1884 nu-i permite starea sănătăţii, în care sĕ află şi actualminte a suporta oboselele călĕtoriei până aicĭ şi a ne conduce cu înăscuta-i înţelepciune. Am simţitŭ într'adevĕrŭ şi eu şi simţŭ şi acuma întristarea şi supĕrarea ce ne-a causatŭ şi ne causéză lipsa ilustrului nostru preşedinte din mijloculŭ celorŭ ce avémŭ sĕ învĕţăm multŭ dela dênsulŭ.

Incâtŭ însĕ mĕ privesce întristarea şi supĕrarea menţionată numai pe mine, apoi étă vĕ mărturisescŭ, de altă parte, domnilorŭ, că eu pentru mine aflu o mare micşorare a asprimei acelora în plăcuta mea posiţiune de preşedinte alŭ »Asoc.“ nóstre, de óre ce étă, că în acéstă calitate a mea ocupŭ de nou şi cu mândriă acestŭ locŭ; étă că mie îmĭ impune absenţa preşedintelui conducerea unei adunărĭ cultuale atâtŭ de strălucită, de atâta însemnătate şi valóre, precumŭ şi cea de faţă; dară ceea ce pentru mine e şi mai de însemnatŭ, étă că încredêndu-mi-se mie din nou conducerea unei adunărĭ, ca acésta, mi-se face din nou o mare onóre, o onóre domnilorŭ cu care mĕ voiŭ făli totdéuna, aducêndu-mĭ cu multă bucuriă aminte că am statŭ de mai multe orĭ şi stau şi acuma, în fruntea atâtorŭ suflete nobile ca ale celorŭ ce au alergatŭ şi alergă întru ajutorulŭ némului lorŭ, carĭ s'au adunatŭ şi se adună, ca sĕ se sfătuéscă cum arŭ putea sĕ-şĭ mântue némulŭ mai cu înlesnire, şi mai sigurŭ de nevoile, carĭ l'apasă de secolĭ.

Da, domnilorŭ, mĕ încântă acéstă onóre cu atâta mai multŭ, cu câtŭ mai puţină grijă portŭ de sarcina care o condiţionéză cu câtŭ mai puţinŭ scrupuli-mĭ face conducerea acestei adunărĭ.

Am eu, fraţilorŭ, spre marea mea bucuriă o bogată şi pre însufleţitóre esperienţă. M'a convinsŭ practica de 13 anĭ de cândŭ mĕ ocupŭ şi eu ca preşedinte şi ca vice preşedinte alŭ „Asociaţiunei“ nóstre mai cu deadinsulŭ şi mai de aprópe cu afacerĭ de ale ei, că toţĭ aceia, din carĭ constă ea, şi carĭ i compunŭ adunările generale, va sĕ dică, membrii aceleia sunt toţĭ bărbaţĭ ai bunei ordinĭ, ţinŭ contŭ de recerutulŭ tactŭ şi de buna cuviinţă, profită cu cumpĕtŭ de drepturile ce le acórdă, şi împlinescŭ cu devoţiune datorinţele ce le impunŭ statutele, pe alŭ cărorŭ temeiu sa înfiinţatŭ şi esistă »Assoc,“ şi că nicĭ unulŭ dintre acei membrii şi nicĭ odată n'a perdutŭ dinaintea ochilorŭ minţii, că décă e, ca sĕ se susţină şi sĕ prosperez acéstĕ reuniune românéscă, trebue sĕ se observe cu tótă seriositatea alŭ 3 §. din statutele ei, după care în adunările acestei Asociaţiunĭ sunt oprite orĭ ce desbaterĭ asupra obiectelorŭ religióse şi politice, încâtŭ acestea se referă la presentŭ.

Decĭ căutândŭ sub plăcuta impresiune a celorŭ imediatŭ dise la cei ce-mĭ stau faţă şi mĕ împresoră, şi sciindŭ, că pentru agendele întrunirei nóstre vitale, veţĭ fi şi D-vóstră, care ca fidelĭ membrii ai Asociaţiunei compuneţĭ acésta adunare, de acelaşĭ spiritŭ, de aceeaşĭ însufleţire conduşĭ, de care s'au condusŭ toţĭ aceea, câţĭ în asemenea calitate au cercetatŭ adunările nóstre de până acuma: aşŭ puté deschide, şi aşŭ şi deschide cu tótă cinstea sufletéscă îndată şedinţa acestei adunărĭ, decă n'aşŭ ave încă unele dorinţe, care-mĭ zacŭ la inimà, pre care aşŭ vré sĕ le cunósceţĭ înainte de a ne apucá de lucru şi cu a cărora descoperire mi permitŭ prin urmare, a pune încă pentru vre-o câteva minute la probă indulgenţa şi pacienţa D-vóstră. Dorescŭ din sufletŭ, domnilorŭ şi credeţi-mĭ, că amŭ, totŭ în urma esperenţelorŭ făcute, momentóse cause, multe şi tarĭ motive, din care dorescŭ, ca nu numai toţĭ membrii acestei Associaţiune, numai toţĭ Românii, ci chiar şi neromânii şi ceialalţĭ compatrioţĭ ai noştri sĕ cunóscă câtŭ numai s'arŭ pute mai deaprópe şi mai bine scopurile »Asociaţiunei« transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ. Dorescŭ, ca sĕ se spună câtŭ de desŭ, pentru că putândŭ aflá, sĕ-şĭ însemne totŭ insulŭ, că cu nemuritorii sĕi archi-păstorĭ, Şaguna şi Şiuluţiu în frunte, a cerutŭ inteligenta română din Transilvania, prin petiţiunea din 10 Maiŭ 1860 dela competenţele locurĭ concesiunea de a înfiinţa o reuniune, care sĕ facă posibilă înaintarea literaturei române şi cultivarea poporului românŭ; că aceiaşĭ inteliginţă a compusŭ în urma resoluţiunei guverniale din 31 Febr. 1861 în conferinţa sa din 9 (21) Martie 1861 statute pentru amintita reuniune, numind'o »Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului românŭ,« că Maiestatea Sa preabunulŭ nostru Franciscŭ Iosifŭ I. s'a înduratŭ prégraţiosŭ a aprobá prin prea înalta sa resoluţiune din 6 Septembre 1861 amintitele statute; că pe temeiulŭ acestorŭ statute s'a înauguratŭ şi s'a constituitŭ »Asociaţiunea« menţionată în adunarea Românilorŭ din 23 Octombre 1861 că scopulŭ acestei »Asociaţiunei« după alŭ 2 §. alŭ statutelorŭ ei nu e altulŭ decâtŭ singurŭ şi numai înaintarea literaturei române şi cultivarea poporului românŭ, că ea constă, după alŭ 5 §. din statute, din membrii fundatorĭ, ordinarĭ, corespondenţĭ şi onorarĭ „fără deosebire de naţionalitate şi religiune« şi că ea îşĭ desvoltă conformŭ statutelorŭ menţionate activitatea şi administraţiunea prin membrii amintiţĭ, prin comitetulŭ sĕu esecutivŭ, sprijinitŭ în tóte afacerile sale statutarĭ de către mai multe oficii auxiliare din despărţămintele teritorului ei şi prin adunarea-i generală, carea se ţine ca cea actuală în totŭ anulŭ în deosebite locurĭ din teritorulŭ ei.

Dorescŭ mai departe, ca chiar pe cale oficială sĕ se afle şi sĕ se scie, că acéstă »Asociaţiune transilvană“ s'au apucatŭ îndată după înaugurarea şi constituirea sa de resolvirea problemelorŭ sale.

In 23 de anĭ a esistenţei sale a lucratŭ ea prin organele sale, conformŭ §. 2 din statute, şi spre înaintarea literaturei române. Cele mai multe puterĭ şi mijloce ale sale, însă le-a întrebuinţatŭ ea până acuma spre promovarea culturei poporului românŭ, sprijinindŭ prin stipendii şi ajutóre bănescĭ nu numai o mulţime de tineri, pe mulţĭ dintre acei fii ai poporului românŭ carĭ s'au ocupatŭ cu diferite specialităţĭ de sciinţă, de artă, de comerciŭ, de inpustriă şi meseriă, ci chiar şi unele scóle poporale române.

Amŭ doritŭ şi dorescŭ sĕ se afle şi sĕ se constate tóte acestea în publicŭ spre a serví de dovadă orĭ şi cui că reuniunea, instituţiunea nóstră acésta are basele sale de totŭ solide şi că ea e de unŭ nespusŭ folosŭ nu numai pentru Românĭ ci, considerândŭ inmensulŭ bine, ce resultă pentru tóte popórele conlocuitóre din egala lorŭ cultură trebue sĕ-lŭ védă şi sĕ-lŭ mărturisască orĭ ce nepreocupatŭ. — chiar, pentru ceialalţĭ locuitorĭ din ţera acésta. Pentru aceea mĭ-amŭ permisŭ eu, domnilorŭ. a repeţí — chiar şi cu risiculŭ, cu periculŭ a fi reprobatŭ — multe din cele ce amŭ rostitŭ şi cu alte ocasiunĭ.

Dar precumŭ cu plăcere v'amŭ arătatŭ desvoltarea activităţii Associaţiunei nóstre în unele direcţiunĭ cu privire adecă mai cu sémă la fii poporului românŭ, aşa cu durere trebue sĕ vĕ arătŭ şi pre puţina ei activitate în alte direcţiunĭ; cu privire la ficele poporului românŭ. Pentru aceste fragete fiinţe, cărora avemŭ a-le muţămí esistinţa şi durabilitatea naţiunei nóstre, n'a făcutŭ Asociaţiunea totulŭ ce — nu dór că n'arŭ fi putută face — în alte împrejurărĭ şi cu alte puterĭ arŭ fi trebuitŭ sĕ facă. A ajutatŭ ea, ce e dreptŭ şi pe unele dintre ficele poporului românŭ la învĕţătură de care şi de lucru; ci a se îngrijí după cuviinţă şi în mĕsura şi modalitatea recerută de educaţiunea genului femeninŭ românescŭ pe

deplinŭ corespundĕtóre timpului şi recuinţelorŭ némului nóstru, nu i a iertatŭ mijlócele de care a dispúsŭ ea pânâ acum.

Bunŭ e însĕ Dumneḑeu şi lauda lui, cà mare şi însufleţitŭ e numĕrulŭ celorŭ ce constitue reuniunea nóstră, a acelorŭ membrii ai ei, carĭ au recunoscutŭ şi recunoscŭ imperativa şi inteţitórea necesitate de a sărí poporului românŭ într'ajutorŭ şi printr'o corĕspundĕtóre crescere şi întrunire, a fiiclorŭ lui a jertfi în favórea acestora şi în celŭ mai bine înţelesŭ şi mai sigurŭ interesŭ alŭ Românismului însuşĭ, chiar şi ultimele resturĭ din puterile Asociaţiunei nóstre.

Ne va ajutá după ulterióra şi ferbintea mea dorinţă bunulŭ Dumneḑeu, ér susţiitorii acestei Asociaţiunĭ séu membrii ei, conduşĭ de convingerĭ ca cele inmediatŭ esprimate, — nu mĕ îndoescŭ, ci sperŭ cu tótă încrederea, că vorŭ desvoltá totŭ mai tare şi continuitivŭ zĕlulŭ, care ilŭ au spre a cresce bine şi a instruá deajunsŭ şi pe femeea română, şi că în modulŭ acesta ne va succede a ne împliní în curêndŭ încă o datorinţă sfântă.

Speranţa acésta a mea sĕ baséză, domnilorŭ pe conclusulŭ măreţei nóstre adunărĭ generale din anulŭ trecutŭ, prin care s'a stabilitŭ irevocabilŭ zidirea şi întocmirea unei scóle superióre pentru fetiţele române, sĕ baséză pe propunerile relative la acéstă zidire şi intocmire a scólei, cu care a venitŭ comitetulŭ d-vóstre la acéstă adunare, şi se baséză şi pe măgulitórea mea credinţă, că d-vóstră domnilorŭ membri ai Asociaţiunei, veţĭ binevoí a primí propunerile menţionatului comitetŭ.

Incheiu, domnilorŭ şi fraţilorŭ, împărtăşindu-vĕ şi cordialele salutărĭ, pre carĭ vi-le trămite pré demnulŭ nostru domnŭ preşedinte, apoi salutândŭ şi eu pe fraţii Orăştienĭ cu celŭ mai căldurosŭ »bine v'amŭ aflatŭ fraţilorŭ«, ér pe cei ce s'au ostenitŭ încóce din diferite locurĭ ale marelui nostru teritoriu, cu celŭ mai cordialŭ, »bine aţĭ venitŭ fraţilorŭ!« şi în urmă invitându-ve pe toţĭ la lucru, deschidŭ prin acéstă şedinţă primă a adunarei nós re generale ordinare a XXIII.

SERBĂRILE DIN SIBIIU.

Sibiiu, 6 Augustŭ 1884.

Din fuga condeiului îmĭ iau voe se vĕ scriu ceva despre serbările, ce începŭ aḑí în vechiulŭ nostru oraşŭ şi carĭ se vorŭ urmá într'unŭ şirŭ de bună sémă mândru de ḑile. Că va fi aşa e dovadă însufleţirea, cu care compatrioţii noştri, se gătescŭ şi s'au gătitŭ pentru ele, şi mai este şi povoiulŭ de óspeţĭ ce vinŭ din tóte' părţile, sĕ ia parte la aceste festivităţĭ naţionale.

Diferite reuniunĭ săsescĭ şi-au pusŭ tóte puterile sĕ ridice serbările la o tréptă potrivită cu a lorŭ însemnătate. Aşa e »Fundaţiunea Gustav-Adolf« cu vrednicu-i preşedinte, Fricke, în frunte, »Reuniunea ardelénă săséscă pentru cultura pămêntului,« „Reuniunea pentru cunóscerea ţĕrii,« „Reuniunea carpatină,« »Reuniunea de cântărĭ,« carĭ tóte îşĭ au rolulŭ cuvenitŭ lorŭ în decursulŭ sĕrbărilorŭ. Culmea acestorŭ serbărĭ o va face „conductulŭ festivŭ istoricŭ,« care e menitŭ, sĕ aducă aminte saşilorŭ descălecarea strĕmoşilorŭ lorŭ în ţera Ardelului şi sĕ le mai oţĕléscă entusiasmulŭ, ce trebue trebue sĕ aibă fie-care némŭ 'pentru păstrarea şi ferirea vieţei sale naţionale — căcĭ, ḑisŭ sĕ fie în trécătŭ — Saşii încă au destule cause sĕ se plângă de vremile acestea, a cărorŭ fericire numai stăpânii o simtŭ şi o vĕdŭ şi-apoi buciumă în lumea largă, că de ia se împărtăşescŭ tóte némurile dintre hotarĕle regatului sf. Stefanŭ. Conductulŭ le va mai aduce aminte — aşa auḑŭ vorbindŭ pe toţĭ — şi de credinţa cătră ţéră — căcĭ dorulŭ şi voinţa, de-a şĭ susţinea unŭ némŭ individualitatea sa, nu eschide acéstă credinţă şi dragoste de ţéră, după noi toţĭ, afară de fulgerătorii redactorĭ ai gazetelorŭ maghiare.

Dar sĕ mĕ întercŭ la obiectŭ.

Astăḑĭ la 6 óre după améḑĭ presidiulŭ reuniunei evang. a fundaţiunei »Gustav-Adolf« pentru Ardélŭ îşĭ va ţiné şedinţa la sasa presidintului, la 7 óre va fi şedinţa — neoficială — a presideului şi deputaţilorŭ din despărţăminte şi la 8 óre convenirea colegială în hala festivă, inaugurându-se în acestŭ chipŭ obicînuitŭ şirulŭ serbărilorŭ, de cari — voi mai scrie.

B.

CEHII ŞI POLONII.

In 16 Augustŭ st. n. vr'o 1500 de óspeţĭ cehĭ, — între carĭ şi deputaţii Tonner şi Hevera, — de prin Colin, Königgrætz, Podiebrad şi Pardubiz, au ajunsŭ cu trenurĭ separate în Cracovia. Contele Constantin Rey a salutatŭ pe óspeţĭ şi a accentuatŭ comunitatea de interese între Cehĭ şi Polonĭ, care constă în a apĕrá Austria contra tuturorŭ inimicilorŭ esternĭ. Conductulŭ trecŭ apoi prin stradele decorate cu stégurĭ negrii-galbine, roşii-albe şi vinete-albe la casa sfatului. Douĕ musicĭ cântau cântece naţionale. In sala cea mare a casei sfatului se făcŭ primirea oficiósă. Celŭ dintâiŭ, care luă cuvêntulŭ, a fostŭ deputatulŭ Tonner; între altele ḑise elŭ în limba polonă:

»Noi amŭ venitŭ, sĕ depunemŭ omagiele nóstre de reverinţă înaintea capilorŭ acestei sfinte cetăţĭ regescĭ, sĕ ne mângâemŭ reciprocŭ în nenorocire şi sĕ vĕ poftimŭ succesŭ bunŭ în lupta naţională, care de sigurŭ ne va duce la scopulŭ doritŭ.«

Primarulŭ Veigel, în rĕspunsulŭ sĕu accentuá, că Cehii şi Polonii îşĭ vorŭ întinde unulŭ altuia mâna frăţéscă.

Totŭ Polonulŭ cŭ micŭ si mare întêmpină din inimă pe óspeţĭ şi întrégă Cracovia strigă: „Trăéscă poporulŭ boemŭ!« Entusiasmulŭ în urma acestei vorbirĭ fu mare. Dintre deputaţii polonĭ bineventară pe Cehĭ contele Mierosovschĭ şi Splavinki. Lunea trecută, fiindŭ ḑiua nascerii împĕratului, Cehii şi Polonii ş'au manifestatŭ în corpore lealitatea lorŭ.

DIVERSE.

Cum sĕ cunósce o vacă lăptósă. — Écă ca trăsurĭ generale, după Villeroy şi alţii, caracterele ce se cerŭ pentru o vacă bună de lapte: Sĕ fie născută de unŭ taurŭ tênĕrŭ şi de bună origină. Capulŭ micŭ şi puţinŭ lungŭ, ochii vii, córnele spiţĕlate, micĭ şi ascuţite, unŭ trupŭ cam disproporţionatŭ, regiunea spinărei dréptă, ér a şalelorŭ largă, şoldurile depărtate, ceea ce arată unŭ basinŭ largŭ, ugerulŭ mare puţinŭ cărnosŭ şi flascŭ după ce s'a mulsŭ. Fluerile subţirĭ şi delicate, pielea fină şi părulŭ dulce la pipăitŭ. Ca semne particolare, se cere: vinele pântecelui se fie voluminóse şi cum sĕ ḑice la vaḑă, aceste vine la noi se numescŭ: »isvorulŭ laptelui« improprie numire, căcĭ nu ele aducŭ materiele necesare pentru secreţia laptelui dar, mărimea lorŭ esplică activitatea secreţiei, căcĭ cu câtŭ sângele vine în mai mare câtăţime aicĭ, cu atâtŭ şi drumulŭ de întórcere alŭ sângelui spre inimă, trebue a fi mai largŭ. Asemenea şi pe ugerŭ trebue a se observá vinele bine desvoltate. Caracterulŭ esenţialŭ ce datorimŭ lui Guénon. In alegerea vaceloru de lapte, consistă în dispoşiţiunea perilorŭ pe perineu *). Aceştĭ perĭ urméză o direcţiune opusă celorlalţĭ (în rĕspărŭ) şi mergŭ din josŭ în susŭ, constituindŭ aceea ce Guénon numesce: ecusson. In de obşte ecusonulŭ presintă douĕ părţĭ: una, care se întinde dela ugerŭ până la ombelicŭ (buricŭ) cealaltă plecândŭ dela faţa internă a glesnei, sue lungulŭ feţei interne a cópsei pe perineu, până apróри de vulvă — la unele vacĭ.

După cum acestŭ ecuson are o întindere mai multŭ sau mai puţinŭ largă şi cu câtŭ s'apropie de vulvă sau trece pe părţile laterale ale vulvei, Guénon stabilesce mai multe clase, ordine şi secţii. Cu câtŭ ecussonulŭ are o întindere mai mare şi perii lui vorŭ fi mai finĭ, scurţĭ, mătăsoşĭ, cu atâtŭ laptele va fi mai bunŭ şi în mai mare câtăţime şi mai cu sémă décă pielea în dreptulŭ acesta va fi galbenă şi unduósă la pipăitŭ. — Vacile ce vorŭ avea aicĭ pielea albicĭósă ne va da unŭ lapte seros şi săracŭ în principii nutritivĭ. Necesită asemenea de a căuta ca perii ecussonului sĕ fie regulaţĭ şi simetricĭ. — Vacile ce ar presenta aceştĭ perĭ cu o direcţiune ca ceia dela drépta la stânga, vice-versa séu în josŭ, anunţă unŭ defectŭ şi trebue sĕ ne ferimŭ căcĭ lăptuozitatea lipsesce. Guenon numesce tărâţe, materia furfuracee care se ea după ecusson, cândŭ se frécă cu mâna. Ele sunt în raportŭ cu producţiunea laptelui, şi étă pentru ce: aceste aceste tărîţe nu sunt altceva decâtŭ materia sebacée care venindŭ în contactŭ cu aerulŭ se usucă. Ele indicŭ o activă funcţiune a pelei, condiţiune nelipsită pentru o mare secreţiune de lapte.

Étă dar, ḑice d-lŭ Dezeimeris, adevĕratulŭ mijlocŭ, necunoscutŭ până aicĭ, de a regenera — din punctulŭ de vedere alŭ producţiunei laptelui — varietatea animalelorŭ a cărorŭ perfecţiune intereséză progresulŭ economiei rurale. („Gazeta Satenului.“)

—x—

Pedagogŭ bătăuşŭ. — In ḑilele recente s'au ocupatŭ tribunalele germane, din Naumburg şi Bamberg, cu procese intentate contra unorŭ învĕţătorĭ pentru maltratarea copiilorŭ. Unŭ învĕţătorŭ din Veissenfels a provocatŭ pe unŭ copilŭ, care, din causa durerei de măsea stă cu capulŭ pe bancă, sĕ stea dreptŭ; fiind-că acesta nu-lŭ ascultă, învĕţătorulŭ ilŭ scóse afară din bancă, îi dete o palmă tare peste capŭ şi unŭ pumnŭ în céfă. Copilulŭ a rĕmasŭ de atuncĭ ameţitŭ, fără ca sĕ mai poţă ţine capulŭ dreptŭ. După câteva ḑile din causa unei negligenţe acelaşĭ copilŭ căpĕtă de la unŭ altŭ învĕţătorŭ douĕ lovriturĭ în spate. Copilulŭ plângêndŭ fu adusŭ acasă; elŭ îşĭ perdŭ facultatea de a vorbi. Cu timpulŭ numai, în urma tractării medicale îşĭ recăpĕtă copilulŭ graiulŭ. Medicii au constatatŭ că maltratarea din partea acusatului a avutŭ ca urmare neşte sguduirĭ de creerĭ şi de măduva spinarei. Invĕţătorulŭ care servise de 33 de anĭ, fu condamnatŭ la 4 lunĭ închisóre; afară de aceea tribunalulŭ recomandă tatălui copilului, sĕ céră despăgubire pe calea legei pentru spesele făcute cu medicii. Unŭ altŭ învĕţătorŭ, care bătuse pe unŭ copilŭ cu unŭ băţŭ aşa de tare, încâtŭ îi umpluse spinarea de sânge, fu condamnatŭ la 14 ḑile închisóre.

*). Perineulŭ e partea dinapoi a corpului, care se întinde la femele, dela ugerŭ până la organele sexuale externe, acésta după Guénon. — Lecocq numesce perineu spaţiulŭ cuprinsŭ între anus şi organele sexuale externe. Pentru a înţălege metodulŭ lui Guénon se admitemŭ şi numirea sa.

O contesă beţivă. — Contesa Cetti, o femeă cam de 38 de anĭ, a fostŭ închisă în Altona pentru a 102 óră din causa beţiei. Contesa a fostŭ odată o frumseţe rară, dar în urma unui amorŭ nenorocitŭ a decăḑutŭ din ce în ce totŭ mai tare. Părăsită şi uitată de toţĭ, nenorocita femeiă, de origine dintr'o familiă nobilă vechiă italienéscă, s'a datŭ patimei beţiei şi a devenitŭ batjocura băieţilorŭ de pe strade.

—x—

Andrassy, Bosnia şi catastru. — O foie din Cluşiu scrie: Intr'una din comunele comitatului Cluşiului se întêmplă în ḑilele acestea, că comisiunea catastrală ţinŭ o şedinţă, pentru a ascultá plângerile proprietarilorŭ împotriva mĕsurărilorŭ celorŭ noue catastrale. Intre reclamanţĭ se află şi contele Iuliu Andrassy, fostulŭ ministru de esterne, care încă se plânse pentru nişte moşii ale sale. Escelenţa sa erá tare nemulţămitŭ cu clasificarea moşiilorŭ şi sĕ tângui că după procedurile comisiunei elŭ este pré încărcatŭ cu dările. In decursulŭ pertractării reclamaţiunei sale, ḑise unulŭ din membrii comisiunei: »Escelenţă, statulŭ are lipsă de banĭ, căcĭ Bosnia înghite tare multĭ.« — »S'o ia dracu de Bosniă!« grăi amărîtŭ ministrulŭ şi părăsi sala, fără sĕ se mai gândéscă la reclamaţiune.

Convocare.

Onoraiii membrii, carĭ compunŭ comitetulŭ centralŭ alŭ „Reuniunei învĕţătorilorŭ gr. or. românĭ din districtulŭ Făgăraşului« anume: Daniilŭ Gaborŭ — Voila, Petru Debu — Şercăiţa, Petru Marhao — Galaţĭ, Iónŭ Roşca — Ungru, Ioanŭ Bonea — Cincu mare, Iacobŭ Oana — Părău, Lazarŭ Comşa — Mândra, Toma Stirbeţŭ — Sulumberg, Ioanŭ Popescu — Mateiaşĭ. cum ş domnii preşedinţĭ ai despărţămintelorŭ tractualĭ Nicolau D. Miroea, administratorŭ protopresbiteralŭ — Cohalm şi Nicolau Moldovanŭ, preotŭ gr. or. — Vĕrd, — ca membrii naturalĭ ai acestui comitetŭ, în sensulŭ §-lui 18 din statute, suntŭ prin acésta convocaţĭ la ultima şedinţă anuală a lorŭ, care se va ţinea în 17 Augustŭ a. c. st. v. la 10 óre diminéţa în edificiulŭ scólei elementare ortodocse din Făgăraşŭ. —

Obiectele de pertractatŭ vorŭ fi:

Deliberarea şi statorirea raportului generalŭ despre intréga activitate a reuniunei în cursulŭ anului.

Compunerea programului de materii, statorite în circulariulŭ consistorialŭ ddto. 19 Iulie a. c. Nr. 3567. Scol. carĭ au a se desvoltá în ḑilele adunărei generale dela 25—30 Augustŭ a. c. inclusive.

Curenţii. —

Făgăraşŭ, 6 Augustŭ 1884 v.

Vincenţiu Grama, preşedinte. **Nicolau Aronŭ**, secretariu.

Invitare la prenumeraţiune.

Cu unŭ simţŭ de întristare amŭ luatŭ sciinţă despre aceea împrejurare, că escelenta composiţiune pentru pianoforte »Illustraţiune română« de C. R. Karrasz, care la concertulŭ reuniunei nóstre din 10 Noemvrie a. tr. a produsŭ unŭ efectŭ extraordinarŭ, nu se póte tipărí din causă, că fără garantarea speselorŭ de litografiă, nu sĕ află editorŭ. Fiind-că ar fi o mare pierdere pentru literatura nóstră musicală, şi aşa destulŭ de săracă, décă acéstă piesă, în tóte privinţele escelentă, ar rĕmânea netipărită, s'a aflatŭ unŭ membru alŭ reuniunei nóstre, care a garantatŭ spesele; şi aşa edarea opului e asigurată. In urma învoirei atâtŭ a compositorului, câtŭ şi a intreprinḑĕtorilorŭ, întregŭ venitulŭ curatŭ a primei ediţiunĭ, e destinatŭ scopurilorŭ culturalĭ ale reuniunei de lectură română din Timişóra.

In urma acestei disposiţiunĭ mărinimóse fiindŭ reuniunea nóstră în loculŭ primŭ interesată, ne luămŭ voiă de a apelá la simţulŭ naţionalŭ alŭ tuturorŭ Românilorŭ rugându-i sĕ binevoiască a sprijini acéstă întreprindere, naţională cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că »Ilustraţiunea Română,« e o piesă de salonŭ minunatŭ de frumósă şi artisticŭ compusă, e o fantasiă briliantă despre pătrunḑĕtorulŭ cântecŭ „Iată şi nóptea,« despre »Hora Severinului,« şi despre »Deşteptă-te Române.« Cu deosebire imnulŭ nostru naţionalŭ încă n'a fostŭ prin nimenea şi nicĭ o dată atâtŭ de grandiosŭ interpretat. Opulŭ, conţinândŭ circa 15 pagine, va apăré într'o ediţiune fórte splendidă cătră finea lui Septemvrie a. c.; de aceea rugămŭ pe multŭ onoratulŭ publicŭ românescŭ, se binevoiască a ne trămite banii de prenumeraţiune multŭ până în 20 Septemvrie a. c. Preţulŭ prenumeraţiunei e 1 fiorinŭ ($2^1/_2$ lei) şi 10 cr. pentru trimitere francată. In librăria va costá opulŭ 1 fior. 20 cr. (3 lei).

Timişóră, în Augustŭ 1884.

In numele reuniunei de lectură română din Timişóra:

Petru Oprişŭ, preşedinte. **George Traila**, secretarŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 19 Augustŭ st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.10
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.30
Rentă de hârtiă 5% . .	89.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.?0
Bonurĭ rurale ungare . .	101.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.
Bonurĭ rurale transilvane	101 —
Bonurĭ croato-slavone . .	100.70
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.90
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.90
Renta de hărtiă austriacă	80.90
Renta de arg. austr. . .	81.75
Renta de aurŭ austr. . .	103.70
Losurile din 1860 . . .	135.10
Acţiunile băncel austro-ungare	859.—
Act. băncel de creditŭ ung.	308.50
Act. băncel de creditŭ austr.	309.40
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.75
Napoleon-d'orĭ	9.65 1/2
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.50
Londra 10 Livres sterlinge	121.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Augustŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	$93^3/_4$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%) . .	„	$95^3/_8$	»	——
» convert. (6%) . .	»	$97^1/_4$	»	98
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	$34^1/_4$	»	—.—
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$102^1/_4$	„	103
» „ „ (5%) . .	„	$90^1/_2$	„	$92^1/_4$
» » urban (7%) . .	»	$101^3/_4$	„	102
» » „ (6%) . .	»	$97^1/_2$	»	98
» » » (5%) . .	»	$87^1/_2$	»	88
Banca naţională a României	„	1365	„	1400
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	„	340.	„	$354^1/_2$
« » » Naţională . .	„	$237^1/_2$	»	243
Aurŭ	„	5·44.%	»	.—
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.07.	„	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 20 Augustŭ st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.10	Vênd.	9.14
Argint românesc	»	9.05	»	9.10
Napoleon-d'orĭ	»	9.62	»	9.64
Lire turcescĭ	»	10.86	»	10.90
Imperialĭ	»	9.86	»	9.88
Galbenĭ	»	5.64	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	» . . .	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, carĭ au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS."

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI."

se potŭ face de la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ	. , .	12 fl. v. a.
» » » 1/2 »	. . .	6 » »
» » » 1/4 »	. . .	3 » »
Se acórdă abonamente şi lunare cu	. .	1 » »
Pentru România şi străinătate pe anŭ	.	36 francĭ
» » » » 1/2 »	.	18 »
» » » » 1/4 »	.	9 »

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Administraţiunea.

LICITAŢIUNE.

Comuna bisericéscă „Şinca nouă" publică licitaţiune pentru darea în antrepriză a *clădirii unei biserici nouă* după planulŭ ce'lŭ posede. Cheltuelile clădirii suntŭ evaluate la suma de **11,500 fl.** Condiţiunile se potŭ vedé în numita comună. Cauţiunea va fi în banĭ gata. Licitarea e fixată pe ḑiua de 15 Augustŭ st. v. (Sfântă Măria) 1884, la 10 óre a. m. în comuna Şinca nouă. Comuna respectivă 'şĭ reservă dreptulŭ de a alege dintre architecţii, ce se vorŭ presentá la licitaţiă, pe care'lŭ va voí. In casŭ că licitarea se va publicá şi în „Telegrafulŭ Românŭ," nu se va luá în considerare, decâtŭ cea din „Gazetă."

Augustŭ în 4, 1884.

Comuna bisericéscă **„Şinca nouă."**

20—25

Învitare de abonamentŭ la cele mai eftine ḑiare române.

„Amiculŭ Familiei" ḑiarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustraţiunĭ. Apare regulatŭ în 1/13-a şi 15/27-a ḑi a fie-cărei lune în numerĭ câte 2—3 cóle; — şi publică: novele, poesii, romanurĭ, aventurĭ picante, impresiunĭ de călĕtoriă, studii socialĭ; — articlii scientificĭ mai alesŭ din sferâ economiei şi a higienei de casă. — »Scirĭ din lumea mare" cu preferinţă acelea, carĭ intereséză mai de aprópe societatea românéscă, — „principiă din viaţă şi notiţe de petrecere. Fie-care numĕrŭ este bogatŭ şi frumosŭ ilustratŭ. — Preţulŭ de prenumeraţiune pre anulŭ întregŭ e numai **4** fl. pre 1/2 anŭ **2** fl., pre 1/4 de anŭ **1** fl. v, a. — Pentru România pre anulŭ întregŭ **10** francĭ — lei plătibilĭ în bilete de bancă orĭ în timbre postalĭ.

„Preotulŭ romanŭ." Ḑiarŭ bisericescŭ, scolasticŭ şi literarŭ. Apare regulatŭ în 1-a şi 16-a ḑi (c. n.) a fie-cărei lune, în numerĭ câte de 1 1/4—2 1/2 cóle şi publică: „articlii din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice" — tractate dogmatice, istorice, juridice, moralĭ, pastoralĭ, dar mai alesŭ ritualĭ, — predice pre dominecĭ, serbătorĭ şi diferite ocasiunĭ, mai alesŭ pentru ocasiunĭ funebralĭ, precum şi »schiţe de predicĭ,« şi orĭ-ce amenunte aplicabilĭ în predicĭ, »catechese« şi alte »învĕţăturĭ pentru poporŭ, tractate pedagogice, didactice, studii şi recensiunĭ literare, scirĭ — din sfera bisericéscă, scolastică şi literară — Preţulŭ de prenumeraţiune pre anulŭ întregŭ e **4** fl., pre 1/2 **2** fl., pre 1/4 **1** fl. — Pentru România pre anulŭ întregŭ **10** francĭ — lei, — plătibilĭ în bilete de bancă orĭ în timbre postalĭ.

„Cărţile Săteanului Românŭ.": Pentru tóte trebuinţele poporului românŭ. Apare în fie-care lună câte una carte de 1—1 1/8 cólă — şi publică: »novele poporale, istorióre, fabule, poesii, anecdote, proverbii" şi alte »amenunte de învĕţătură şi petrecere, cunoscinţe de economiă, industriă, higienă ş. a., — »scirĭ din lumea mare« mai alesŭ acelea cari mai de aprópe atingŭ pe poporulŭ nostru. — Preţulŭ de prenumeraţiune pre unŭ anŭ întregŭ e numai **1** fl. v. a., pentru România **2** francĭ **50** banĭ — plătibilĭ în timbre postalĭ.

Tóte aceste trei ḑiare deodată abonate costau pre anulŭ întregŭ 8 fl. v. a., pentru România 20 francĭ — lei.

Esemplare complete dela începutulŭ anului mai sunt câteva.

Aceia, carĭ vorŭ aboná tóte trei ḑiarele nóstre, orĭ barem doue din ele, vorŭ primí îndată gratis patru portrete fórte frumóse.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratis orĭ cui.

A se adresá la: **Cancelaria „NEGRUŢIU"** în Gherla (Szamosujvár) unde se mai află încă de vênḑare următórele **opurĭ de minune eftine:**

Amorŭ şi dincolo de mormêntŭ. Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 30 cr. — **Biblioteca Săteanului Românŭ.** Cartea I., II., III., IV., cuprindŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr. — **Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr. — **Colectă de Recepte** din economiă, industriă, comerciu şi chemiă pentru economĭ, industriaşĭ şi comercianţĭ. Preţulŭ 50 cr. — **Apologia-** Discusiunĭ filologice şi istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Şincai. Preţulŭ 30 cr. — **Renascerea limbei românescĭ** în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silasi. Broşura I. şi II. Preţulŭ fie-căreia e 40 cr. — Ambele împreună 70 cr. — **Poesii** de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr. — **Ifigenia în Aulida.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr. — **Ifigenia în Tauris.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr. — **Branda sĕu Nunta fatală.** Schiţă din emigrarea lui Dragoşŭ. Novela istorică naţională. Preţulŭ 20 cr. — **Elŭ trebue sĕ se însóre.** Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 25 cr. — **Secretele alor trei nopţĭ sĕu trei morţĭ vii.** Romanŭ anglesŭ după Frankstein de Pamfiliu I. Grapini. Preţulŭ 50 cr. — **Herman şi Dorotea** după W. de Goethe traducţiune liberă de Const. Morariu. Preţulŭ 50 cr. — **Economiă** pentru scólele popor. de T. Roşiu. Ed. II, Preţulŭ 30 cr. — **Petulantulŭ.** Comediă în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Şiuluţŭ. Preţulŭ 50 cr. — **Nu mĕ uita.** Colecţiune; de versurĭ funebralĭ urmate de iertăciunĭ, epitafie ş. a. Preţulŭ 50 cr.

Tóte acestea 20 opurĭ deodatŭ procurate se dau cu preţulŭ bagatelŭ de 3 fl. 60 cr.

20—30

Magazinŭ de încălţăminte

„CISMA ROŞIE" Strada Căldărarilorŭ 540.

Comande după **mĕsură** se vorŭ efectuá din **materialŭ solidŭ,** şi cu **preţurĭ moderate.**

Subscrisulŭ am onóre a recomandá onoratului publicŭ, Magazinulŭ meu de **încălţăminte** pentru **bărbaţĭ, dame** şi **copiĭ,** cu **preţurile cele mai moderate.**

Asemenea recomândŭ onoratului publicŭ **depositulŭ** de **pălĕrii** pentru **bărbaţĭ** şi **copii** cu preţurĭ reduse.

Comande pentru **străinătate** se primescŭ şi se **efectuézŭ promtŭ** şi cu **preţurĭ moderate.**

G. Orghidanŭ.

Tipografia Alexi Braşovŭ.